

září 2020

NEWSLETTER

Česko-lichtenštejnské společnosti

Člen Europa Nostra

Z OBSAHU

- Vítáme nové členy výboru
- Stali jsme se členem Europa Nostra
- Státní vyznamenání pro Daniela Hermana

Úvodní slovo z výboru

Vážení členové a přátelé spolku,

lichtenštejnské dědictví přečkalo na našem území více než 800 let. Nejen proto jsem si jist, že Česko-lichtenštejnská společnost rozhodně vydrží nějakých pár měsíců či dokonce let nepohodlí, které do její činnosti vnesly důsledky rozšíření viru COVID-19. Ano, velká část plánovaných akcí již byla zrušena. Další omezení nás s největší pravděpodobností ještě čekají. Ale jak jsme se vzájemně ujistili 8. září 2020 na schůzi výboru a následné výroční členské schůzi spolku, budeme ve své činnosti, totiž propagaci vzdělávání o lichtenštejnském odkazu a napomáhání zlepšování vztahů mezi Českem a Lichtenštejnem, pokračovat i ve ztížených podmínkách. Abychom si coby členové spolku udrželi vzájemné kontakty a dokázali lépe sdílet informace, rozhodl se výbor založit pravidelný Newsletter. Ve vydání, které Vám nyní předkládáme, se

dovíte především o závěrech členské schůze, o rozšíření výboru, o nejbližších plánech Česko-lichtenštejnské společnosti a navíc několik aktuálních zajímavostí. Naší ambicí je vydávat tento informační magazín spolku čtyřikrát do roka a vyzýváme Vás všechny, abyste se na jeho obsahu rovněž podíleli. Pokud budete mít informace z oblasti našeho působení a budete je považovat za užitečné i pro ostatní členy, prosím, napište nám. Přeji Vám především zdraví a dobrou mysl!

JUDr. Jiří Balašík, předseda ČLS

Členská schůze spolku v hotelu Hoffmeister

■ Stále rosteme. Výbor spolku se rozšířil o dva nové členy

Koronaviru navzdory, úterý 8. září se stalo důležitým dnem pro náš spolek: v hotelu Hoffmeister se uskutečnila nejdříve schůze výboru a poté i členská schůze Česko-lichtenštejnské společnosti. Děkujeme všem, kdo jste v téhle rozjitřené době dorazili! Zvážíli jsme důležité detaily pro budoucnost spolku a přijali několik změn, včetně úpravy stanov:

Především, výbor navrhl možnost rozšíření výboru z nynějších pěti až na devět členů, přičemž členská schůze odhlasovala pro příští období počet sedm. V následné volbě se pak dvěma novými členy stali

Zuzana Holendová a Petr Svoboda. Zuzana Holendová žije ve Vídni, kde pracuje v tamní pobočce knížecí banky LGT; ve výboru by se ráda zaměřila na udržování kontaktů s našimi zahraničními členy a na rozvíjení vztahů s Rakousko-lichtenštejnskou společností. Petr Svoboda, dříve vrcholový manažer ve farmacii v Praze, Spojeném království a Finsku, se dnes věnuje především oblasti kulturního dědictví. Je viceprezidentem Asociace majitelů hradů a zámků a je činný rovněž v největší evropské organizaci na podporu kulturního dědictví Europa Nostra. Je to táž organizace, která náš spolek v polovině září přijala za svého člena. Petr Svoboda má navíc velmi silnou osobní vazbu na rodinu Lichtenštejnů: jeho dědeček byl dlouhá léta právním radou a posléze i ředitelem lichtenštejnské centrální správy se sídlem v Olomouci.

Jak to ovšem v životě spolků bývá, tímto výčtem změny nekončí. Jelikož se místopředseda Česko-lichtenštejnské společnosti Richard Svoboda vzdal ze zdravotních a pracovních důvodů svého místopředsednictví (ve výboru ovšem zůstává), volil výbor ještě nového místopředsedu. Stal se jím Petr Svoboda. Shrnujeme tedy složení výboru spolku, jak bude pracovat do příští volební schůze: Jiří Balašík (předseda), Petr Svoboda (místopředseda), Jana Tepperová, Zuzana Holendová, Richard Svoboda, Martin Plachý, Pavel Juřík (členové). Dalším z témat schůzí byl pochopitelně program Česko-lichtenštejnské společnosti na další období a členské příspěvky na rok 2020. Nemá smysl se litovat, byť jsme z hlediska programu přišli o mnoho: o akci ve Velkých Losinách, o návštěvu Zahradního paláce ve Vídni, o několik vzdělávacích přednášek pro veřejnost v Praze, Opavě či Velkých Losinách. Výbor udělá vše pro to, aby spolek všechny tyto akce uskutečnil v letech 2021 a 2022, přičemž připravuje i mnohé další, například návštěvu lichtenštejnských zámků ve Štýrsku a Korutanech, cestu do Lichtenštejnska a řadu vzdělávacích přednášek pro veřejnost. I s ohledem na energii, kterou hodláme vložit do našich spolkových akcí po skončení koronavirové hrozby, ale i s ohledem na skutečnost, že řada členů již letošní poplatek zaplatila, odhlasovala členská schůze, že letošní členský příspěvek zůstane stejný jako loni – tedy 1200,- korun. Vytvoříme si rezervu na investice do programu v roce 2021. Splatnost letošního příspěvku je posunuta do konce listopadu. Pro pořádek ještě dodejme, že členská schůze schválila také všechny náležitosti vyplývající ze zákona, tedy zprávu o činnosti a hospodaření spolku. Nové stanovy i oficiální zápisy najdete na webových stránkách spolku nebo Vám je na vyžádání pošleme k nahlédnutí.

■ Společně na Lednicko-valtický hudební festival. Už potřetí

Břeclavská synagoga

Je již dobrou tradicí, že na podzim společně vyrazíme na Lednicko-valtický hudební festival – jedinečnou kulturní akci, navazující na lichtenštejnský odkaz na Moravě. Letos se vydáme do Břeclavi za tradiční

židovskou hudbou. V neděli 4. října se v místní synagoze uskuteční koncert Ostrava Klezmer Band. Lásky, rodina, věčné putování a hledání svého osudu: to jsou témata emotivních textů židovských písní, které v Břeclavi zazní. Sólistkou koncertu bude sopranistka Johana Černohorská, absolventka studií židovské hudby a jazyku jidiš na Židovském hudebním institutu v Londýně.

■ Velký kříž za zásluhy s hvězdou pro Daniela Hermana

Čestný spolupředseda Česko-lichtenštejnské společnosti Daniel Herman převzal 7. září 2020 z rukou německého velvyslance v Praze Christopa Isranga Velký kříž za zásluhy s hvězdou Záslužného řádu Spolkové republiky Německo.

Za dlouholetý přínos procesu česko-německého porozumění a smíření mu toto vysoké státní vyznamenání propůjčil spolkový prezident Frank-Walter Steinmeier. Za Česko-lichtenštejnskou společnost se této významné události zúčastnili předseda spolku Jiří Balašík a Zuzana Holendová.

Daniel Herman, bývalý ministr kultury, český politik a laicizovaný teolog narozený v Českých Budějovicích, se o česko-německá témata zajímá již od svého mládí. V devadesátých letech stál u zrodu Česko-německého diskusního fóra a dodnes působí v jeho radě. Od roku 2014 je předsedou Sdružení Ackermann-Gemeinde v ČR, které usiluje o posilování česko-německého dialogu a přátelství. V roce 2015 Daniel Herman jako český ministr kultury podepsal se svým bavorským protějškem Ludwigem Spaenlem česko-bavorskou kulturní dohodu, posilující spolupráci českých a bavorských kulturních institucí. Jako ministr kultury se podílel mimo jiné na Česko-německém kulturním jaru, pořádaném v roce 2017 u příležitosti dvacátého výročí podpisu Česko-německé deklarace. Je nám velkou ctí, že máme ve svých řadách osobnost, která se nebojí prosazovat ideje, v jejichž správnost věří. A to i tehdy, jsou-li většinou vnímány jako nepopulární.

Zleva: německý velvyslanec v ČR Christoph Israng a Daniel Herman

Plánovaná setkání na listopad

18. 11. Přednáška ve spolupráci s Česko-švýcarskou komorou

Thomas Zwiefelhofer, honorární konzul České republiky v Lichtenštejnsku a bývalý lichtenštejnský vicepremiér, bude v Praze přednášet o byznysu a hospodářství v alpském knížectví. Doufáme, že se nám podaří akci realizovat i přes složitou situaci v důsledku epidemie covid-19. Čas a místo konání budou upřesněny na webových stránkách spolku.

26. 11. Předvánoční setkání v Grand Cru

Před Vánoci se sejdeme – dovolí-li to společenská situace – v krásném prostoru vinotéky Grand Cru Restaurant & Bar v Lodecké ulici na Praze 1. Výběrem z výjimečných vín nás provede Tomáš Melich.

Stali jsme se členem Europa Nostra

Česko-lichtenštejnská společnost dlouhodobě usiluje o zlepšování a prohlubování česko-lichtenštejnských vztahů, které se neobejde bez hlubšího porozumění společnému kulturnímu dědictví. Pro náš spolek je proto významným krokem přijetí do federace pro kulturní dědictví Europa Nostra. Členem této významné a velice prospěšné organizace, sdružující občanské iniciativy z celé Evropy, jsme se stali na začátku září, kdy naši žádost o členství schválil výkonný výbor. Europa Nostra, jejíž sekretariát sídlí v nizozemském Haagu, prosazuje na evropské úrovni ochranu kulturních památek po celé Evropě. Každoročně vybírá sedm nejvíce ohrožených objektů a snaží se mobilizovat zdroje na jejich záchranu. Letos je na jejím seznamu národní divadlo v albánské Tiraně nebo unikátní toskánský zámek Sammezzano. Díky dlouhodobému

Zámek Jezeří

úsilí Petra Svobody, nového místopředsedy Česko-lichtenštejnské společnosti, který je zároveň členem Rady Europa Nostra, se letos na seznam dostal i zámek Jezeří v severočeském Horním Jiřetíně.

Kromě záchrany chátrajících památek usiluje Europa Nostra také o co nejvyšší úroveň péče o kulturní dědictví. Proto každoročně společně s Evropskou komisí uděluje Cenu Evropské unie pro kulturní dědictví/ Ocenění Europa Nostra, nejvyšší evropské vyznamenání v této oblasti. V minulosti toto ocenění získala i řada českých projektů, například obnova barokního areálu v Kuksu nebo konzervace jižní fasády zámku v Českém Krumlově <https://www.europanostra.org/>.

Petr Svoboda, místopředseda Česko-lichtenštejnské společnosti

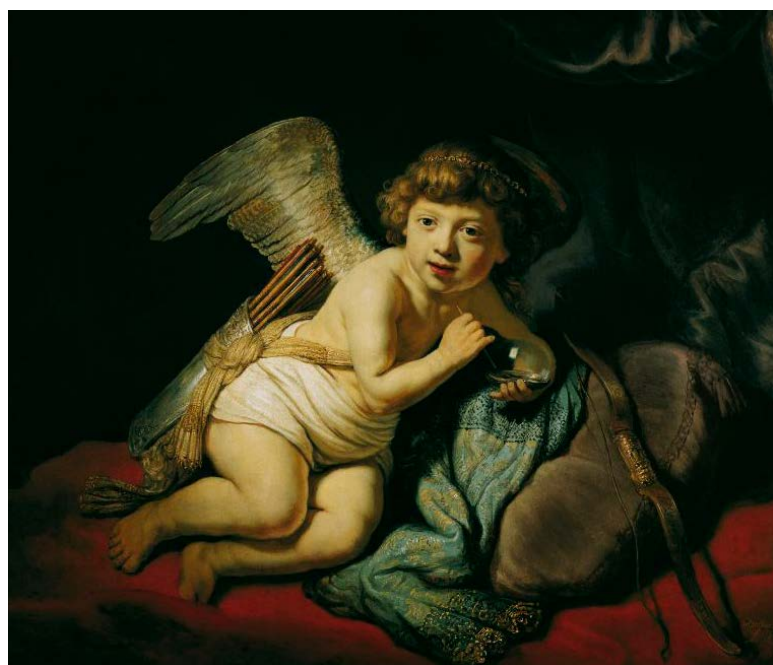

■ Nová biografie knížete Hanse Adama II.

Počátkem letošního roku vyšla v angličtině jedinečná publikace Hans-Adam II. – Prince of Liechtenstein. Současný lichtenštejnský kníže se o svůj životní příběh podělil u příležitosti svých pětasedmdesátých narozenin, které oslavil letos 14. února. Kdo by čekal konzervativní a předvídatelný příběh monarchy, bude překvapen. Lichtenštejnský kníže je hlavou malého státu, který se za jeho vlády stal jednou z nejúspěšnějších světových ekonomik. A to především díky tomu, že Hans Adam II. je inspirativní osobností a schopným byznysmenem. Kniha není v České republice běžně dostupná, ale spolek má tři výtisky, které si mohou členové vypůjčit. V případě zájmu nás kontaktujte na cesko@lichtenstejnska.cz.

■ Národní galerie vystaví Rembrandtův obraz z knížecí sbírky

Rembrandt: Amor s mýdlovou bublinou (1634)

Lichtenštejnský rod vlastní jednu z největších a nejhodnotnějších světových soukromých sbírek umění, která obsahuje obrazy Rubense, Rembrandta a dalších velkých mistrů. Jeden obraz ze sbírky, Rembrandtův Amor s mýdlovou bublinou, bude od 24. září vystaven v Národní galerii v Praze. Lichtenštejnové mistrovské dílo zapůjčili na výstavu „Rembrandt: Portrét člověka“, která bude k vidění v Paláci Kinských do 31. ledna 2021.

... mohli jste vidět na Instagramu @czechliechtensteinsociety

Náš spolek vznikl před dvěma lety, abychom společně objevovali a posilovali bohaté společné česko-lichtenštejnské dědictví. Od letoška nám v tom pomáhá náš profil na Instagramu, kde pravidelně zveřejňujeme zajímavé fotky a videa. Připojte se také a sledujte @czechliechtensteinsociety!

I když je Lichtenštejnsko jednou z nejmenších zemí světa, svůj národní den, 15. srpna, slaví každý rok ve velkém stylu. Oslav se osobně účastní knížecí rodina a zahrady hradu ve Vaduzu se jednou za rok otevírají široké veřejnosti. Letos byly veřejné oslavy s ohledem na koronavirus zrušeny. O to víc: Vše nejlepší, Lichtenštejnsko!

Nedělní potěšení - výhled z procházky po stezce princezny Giny. Věděli jste, že v Lichtenštejnsku, kde je díky vizionářskému přístupu zachována ještě původní příroda (až 65 % lichtenštejnských stromů je starších 100 let), žije na malé ploše až 342 druhů hmyzu a Lichtenštejnsko se pyšní evropským prvenstvím v počtu evidovaných druhů motýlů na jednom místě - 120 druhů!

Kastelán valtického zámku a člen výboru Česko-lichtenštejnské společnosti Richard Svoboda zve na prohlídku poslední části druhého podlaží, která dosud nikdy nebyla zpřístupněna veřejnosti. Nová expozice provede návštěvníky apartmánem Františka I. z Lichtenštejna, posledního knížete, který na valtickém zámku bydlel. Těšíme se na letošní návštěvu!

Princ Emanuel z Lichtenštejna vítá nové „občánky“ zoo parku v korutanském Roseggu. Nejkrásnější korutanský zoopark a nedaleký zámek ve stylu italské vily patří bratrům Emanuelovi a Stefanovi z nevládnoucí větve rodu Lichtenštejnů. Přírodní park s výhledem na nedaleké Alpy určitě stojí za to navštívit.

■ Spor Lichtenštejnů s Českou republikou pokračuje

Lichtenštejnská vláda se na svém zasedání dne 18. srpna 2020 usnesla, že tentýž den podá u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku mezistátní stížnost, aby „zajistila suverenitu své země“. Dlouholetý soudní spor mezi Lichtenštejnem a Českou republikou, dříve Československem, tak získal novou dynamiku. Požádali jsme Michala Růžičku, mluvčího Nadace knížete z Lichtenštejna, aby pro náš spolek shrnul poslední vývoj:

Jelikož česká strana dlouhodobě odmítá vyřešit otevřené otázky spojené s poválečnou konfiskací majetku necelých čtyřiceti lichtenštejnských občanů diplomatickou cestou, spor se nyní větví před soudy různých stupňů do dvou částí: jednak je zde tzv. Říčanská kauza, v níž na samém počátku stála žaloba českého státu kvůli 600 hektarům lesa, který Nadace knížete z Lichtenštejna získala v řádném dědickém řízení po zesnulém knížeti Františku Josefu II., a pak jsou zde žaloby Nadace a několika dalších rodin z konce roku 2018 dožadující se navrácení lichtenštejnského majetku v držení státu u 26 okresních soudů.

Zatímco druhá větev je stále řešena na úrovni okresů - a většina z těchto řízení je v tuto chvíli z rozličných důvodů pozastavena - „Říčanská kauza“ se v únoru 2020 dočkala rozhodnutí Ústavního soudu, který odmítl veškeré námitky Lichtenštejnů, včetně četných listinných důkazů, a rozhodl ve prospěch českého státu, když „stvrdil“, že Lichtenštejní jsou Němci.

Nadace knížete z Lichtenštejna i kníže Hans Adam II. vždycky tvrdili, že se s Českou republikou nechtějí soudit. Ale bude-li to třeba, donutí-li je česká strana k soudní obraně, využijí také soudů mezinárodních. V tomto smyslu mezinárodní žaloba ve Štrasburku

Zámek Valtice

není překvapivá. Překvapivé je, přinejmenším z české perspektivy, že žalobu nakonec podal stát na stát. Z lichtenštejnského pohledu to ovšem zase tolik překvapivé není.

Každá vláda, a ta ve Vaduzu není výjimkou, sleduje významné spory svých občanů, zvláště je-li v sázce ochrana jejich základních práv. A ta jsou podle lichtenštejnské vlády Českou republikou pošlapávána. „Pozadí tvoří aktuální rozsudek Ústavního soudu,“ píše se v oficiálním prohlášení vlády knížectví, „kterým jsou lichtenštejnským státním příslušníkům opět upřena

Zámek Velké Losiny

jejich základní práva s odůvodněním, že je třeba považovat je v důsledku aplikace dekretů prezidenta republiky z roku 1945 za Němce. Jejich opětovná aplikace v roce 2020 se rovná zjevnému nerespektování suverenity Lichtenštejnska a osobní identity jeho státních příslušníků...

... Zdůvodněno to bylo prokazatelně nepravdivým tvrzením, že se kníže František Josef II. přihlásil k německé národnosti ve smyslu dekretů prezidenta republiky. České soudy prohlásily, že nejsou příslušné, aby přijaly důkaz o tom, že tomu tak nebylo, přestože byl důkaz k dispozici v listinné formě.

Ústavní soud České republiky ve svém konečném rozhodnutí ze dne 20. února 2020 tento nepřijatelný postup, kdy je s lichtenštejnskými státními občany nakládáno jako s Němci, nekorigoval.

V případě jiných neutrálních států, například Švýcarska, byla Česká republika v předchozích dekádách ochotna vyjednat v otevřených otázkách podobné povahy bilaterální řešení. S Lichtenštejnem však nikdy nebyly vedeny rozhovory o otevřených majetkoprávních otázkách. Odmítavý postoj České republiky k vedení rozhovorů poškozuje právní nástupce všech 29 lichtenštejnských státních příslušníků, kterým byl na území dnešní České republiky nezákonně zabaven majetek a odepřeno odškodnění.“

Jaká práva jsou porušována, vysvětlil v Lidových novinách Vít Makarius, který pro vládu ve Vaduzu návrh mezistátní žaloby připravil:

„V první řadě určitě nejde jen o majetek, ale o vážná porušení práv garantovaných Evropskou úmluvou na ochranu lidských práv. Konkrétně o porušení zákazu diskriminace, porušení práva na ochranu majetku, práva na spravedlivý proces a porušení práva na soukromí a rodinný život ve spojení s článkem 13, což je právo na účinný opravný prostředek proti jakémukoliv porušení práv úmluvy.“

Podle Makaria bude pro štrasburský soud klíčová kromě jiných otázka, proč české soudnictví odmítlo zkoumat vlastně všechny listinné

důkazy lichtenštejnské strany: „Vnitrostátní soudy řekly, že nejsou oprávněny přezkoumávat správní akty, které byly vydány v Československu bezprostředně po druhé světové válce. Jinými slovy, přijaly jeden papír, ale odmítly přezkoumávat, zdali to vůbec je správní akt, zda ho vydal správní orgán, který existoval a který navíc měl pravomoc něco takového vydat. František Josef II. byl tehdy úřadující hlavou cizího státu, který požíval výsad a imunit podle mezinárodního práva. Je nepředstavitelné, že by jakýkoliv okresní národní výbor se svým malým aparátem rozhodoval o věcech tak citlivých, jako je majetek hlavy cizího státu a o tom, jestli je kryt imunitou, či není. Dnes a i dle tehdy platného práva se tyto právní otázky řešily na úrovni ministerstev a to konkrétně vnitra ve spolupráci s ministerstvem zahraničí. K tomu zde ovšem nedošlo, tento výbor se na úřady státní správy neobrátil a nicotný právní akt vydal bez konzultace s nimi.“

Jak štrasburský soud přistoupí k projednávání věci a v jakém časovém horizontu, záleží pouze a jen na něm. Podle statistik mezinárodních řízení u ESLP je průměrná délka řízení mezi 3,5 a 7,5 lety. Český stát zatím reagoval na žalobu Lichtenštejnska (která je mimochodem první v historii, kdy nějaký jiný stát žaluje Českou republiku) zrušením dlouho plánované návštěvy ministra zahraničí Petříčka ve Vaduzu. Usmíření je zatím v nedohlednu.